

Aluehallintovirasto

Rakennusalan tilaajavastuuvalvonnan havaintoja

Viranomaisten infotilaisuus rakennusosalalle 29.10.2020

Ylitarkastaja Joonas Heinilä
Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Rakennusalan tilaajavastuuvalvonta

- Tilaajavastuulaki on ennen kaikkea tilaajille työkalu, jolla varmistetaan sopimuskumppaneiden velvoitteidenhoito ja samalla ennalta ehkäistään harmaata taloutta.
- Tilaajavastuulakia valvoo koko Suomessa ESAVIN työsuojelun vastuualue
- Rakennusalan tilaajavastuuvalvonnan tavoitteena saada tilaajavastuulain velvoitteiden noudattaminen osaksi kaikenkokoisten rakennusalan yritysten käytäntöjä
- Rakennusalan tilaajavastuuvalvonnan kohdevalinnat perustuvat vuosittaiseen suunnitteluun (pohjana aiempien vuosien valvontahavainnot ja impulssit kentältä)

Valvontatuloksia vuosina 2016–2019

- Rakennusalan tilaajavastuutarkastukset ~ 3 000 kpl
- Viranomaisyhteistyötarkastuksia (Verohallinto, Eläketurvakeskus, Poliisi) 400 kpl
- Laiminlyöntimaksuprosessi käynnistetty ~ 1/10 tarkastuksista
- Laiminlyöntimaksuja määrätty 2/3 kuulemiseen johtaneista tapauksista
- Vuosilta 2017–2019 prosesseja kesken 18
- Vuonna 2020 tehtyjä rakennusalan tilaajavastuutarkastuksia 1.1.-21.10.2020 yhteensä 253 kpl, joista 1.3.2020 jälkeen 163 tarkastusta
  - vuosi vielä kesken, joten tarkkoja havaintoja ei ole järkevää tässä vaiheessa tehdä

Laiminlyöntimaksut

- Kaikki tilaajavastuuvälvönnön laiminlyöntimaksut vuosina 2016–2020 yhteensä n. 1 700 000 euroa
- Rakennusalan tilaajavastuuvälvönnön osuus n. 820 000 euroa:

Tarkastus- vuosi	2016	2017	2018	2019	2020
Laiminlyönti- maksu (euroa)	199 204	248 902	161 750	187 050	21 600 (valvonta kesken)

- Rakennusalan tilaajavastuuvälvönnössä yksittäisen laiminlyöntimaksun vaihteluväli 700–28 000 euroa

Laiminlyöntimaksupäätösten perusteet

- Lähes kaikissa laiminlyöntimaksupäätökseen johtaneissa tapauksissa puutteita veronmaksu- ja eläkevakuutusasioissa (§ 9.1.1)
- Tapaukset, joissa tilaajan on tullut sopimusta tehdessään ymmärtää, ettei sopimuskumppani aio noudattaa lakisääteisiä maksuvelvoitteitaan (§ 9.1.3)
  - Jaoteltavissa kolmeen päätyyppiin:
    - 1) Hinnoitteluperusteet sellaisia, ettei työtä voida suorittaa tarjotulla hinnalla ja samalla hoitaa vero- ja työnantajamaksut sekä vähimmäispalkat
    - 2) Sopimuskumppani ilmoittanut noudattavansa palkanmaksussa lähettävän maan lainsäädäntöä, jossa ehdot huomattavasti Suomen palkkatasoa alempia
    - 3) sopimuskumppanin kokoon suhteutettuna merkittävät järjestelemättömät verovelat

Tarkastuksessa herännyt epäily § 9.1.3 perusteiden täyttymisestä

- Tapausten vuosijakauma: 2016–2020 (tilanne 15.10.2020)

- Tilaajat: 12 ulkomaista, 22 suomalaista
- Sopimuskumppanit: 39 ulkomaista, 7 suomalaista
- Syyt:
  - Hinnoitteluperusteet: 29
  - Palkkausperusteet: 17
  - Merkittävä verovelka: 2

Maksuperusteena § 9.1.3

- Vireillä: 5
- Määräämättä jättäminen: 11 kpl
- Päätös laiminlyöntimaksun määräämisestä: 14 kpl, yhteensä 184 000 euroa (summa sisältää myös selvitysvelvollisuuden laiminlyönnin osuuden)
- 4 tapausta, joissa ei § 9.1.3 -perustetta, mutta kuitenkin maksupäätös selvitysvelvollisuuden laiminlyönnistä; yhteensä 15 500 euroa
- Sopimuskohtaisen maksun vaihteluväli: 3 000–28 000

Valvonnan keskeisiä havaintoja

- Valvonnalla saavutettu tuloksia laiminlyöntimaksujen lisäksi: tilaajavastuulain selvitysvelvollisuuden näkökulmasta kunnossa olevia kohteita yhä enemmän → vaikuttava valvonta ja toimiva sidosryhmäyhteistyö
- Erityisesti alihankintaketjuissa on edelleen puutteita lain vähimmäisvaatimusten noudattamisessa → valvontaa kohdistetaan enemmän ketjussa toimiviin yrityksiin
- Vuodesta 2018 alkaen valvonnassa on hyödynnetty parantuneiden tiedonsaantioikeuksien myötä muilta viranomaisilta saatavaa tietoa tarkastuksissa
  - Erityisen laajasti käytössä ovat olleet rakennustyön urakka- ja työntekijätiedot sekä Harmaan talouden selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvitykset, joita saadaan Verohallinnolta
  - Tiedonsaantioikeuksien parantuminen on mahdollistanut valvonnan kohdentamisen entistä täsmällisemmin alihankintasopimukseen, joissa työn suorittavilla yrityksillä on puutteita lakisääteisten velvoitteiden hoitamisessa

Aluehallintovirasto

Kiitos!

tilaajavastuutiimi@avi.fi

Vaihde: 0295 016 000

